Hutbe, 05.06.2026

Birlik ve Kardeşlik Ahlakı

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا... ﴾

سورة آل عمران، 103/3

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

" لاَ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ "

صحيح مسلم، كتاب الإيمان، 93

Muhterem Müslümanlar!

Kur'an-ı Kerim'de müminlerin kardeş olduğu açıkça bildirilmektedir. İslam'da kardeşlik, sadece aynı anne babadan doğmakla sınırlı görülmemiştir. Dili ve ırkı ne olursa olsun, iman eden herkesin bizim kardeşimiz olduğu Rabbimiz tarafından bizlere haber verilmektedir. Bizi birbirimize sımsıkı bağlayan bu kardeşliğin özünde yalnızca Yüce Allah'a kul ve sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e ümmet olma bilinci yer almaktadır.

Birçok hadîs-i şerifte Müslümanların birbirlerini sevmeleri gerektiği ve kişinin kendisi için istediği iyiliği Müslüman kardeşi için de istemedikçe tam manasıyla iman etmiş olamayacağı ifade edilmektedir. Efendimiz (s.a.v.) müminler arasındaki sevginin pekişmesi adına daima güzel amellerde bulunmayı öğütleyerek şöyle buyurmaktadır: **"İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selamı yayın."**[1]

Kıymetli Müminler!

Yüce dinimizde Müslümanların kardeşlik hukukuna o kadar büyük bir ehemmiyet verilmiştir ki Müslüman kardeşine yardım eden bir kimsenin, bu iyiliğine karşılık Allah tarafından ihtiyaç ve sıkıntılarının giderileceği müjdelenmektedir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: **"Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu teslim etmez (tehlikeye atmaz). Her kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir ihtiyacını giderir. Her kim de bir Müslüman'ın bir sıkıntısını giderirse Allah da onun (bu iyiliği) sayesinde kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Her kim bir Müslüman'ın (ayıbını) örterse Allah da kıyamet günü onun (ayıbını) örter."**[2]

Mümin kardeşinin acısını paylaşmak hem dinimizin bir gereği hem de fıtratımızdaki merhamet duygusunun bir yansımasıdır. Hadîs-i şerifte bu durum vücuttaki organlara benzetilerek şöyle anlatılır: **"Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer."**[3] İşte Müslümanların bu kardeşlik şuuru, sadece kendi çevrelerine değil, yeryüzündeki bütün yardıma muhtaç insanlara el uzatmalarında kendini göstermektedir.

Aziz Cemaat!

İman kardeşliğinde "sen-ben" çekişmelerine yer yoktur; bilakis omuz omuza vererek "biz" olabilme şuuru ve gayreti vardır. Bu kardeşlik, ayrışmayı ve dağılmayı değil; sımsıkı kenetlenmeyi, birlik ve beraberlik içinde dimdik durmayı gerektirir. Çünkü inancımızın tesis ettiği bu kardeşlik bağı sevgi, şefkat, merhamet ve karşılıksız yardımlaşma üzerine kuruludur. Kin, nefret ve düşmanlık bu ulvi bağ içinde hiçbir şekilde olmamalıdır. Yüce Rabbimiz, **"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Bölünüp parçalanmayın."**[4] buyurarak birlik ve beraberliği açıkça emretmekte, ayrılıp dağılmayı ise nehyetmektedir.

Cenâb-ı Hak bizleri, Müslüman kardeşine yardım eden ve onun derdiyle dertlenen kullarından eylesin. Her türlü kötü duygu ve düşünceden muhafaza eylesin. Kardeşliğimizi, birliğimizi ve muhabbetimizi daim eylesin. Amin.

---

[1] Müslim, Îmân, 93

[2] Müslim, Birr, 58

[3] Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66

[4] Âl-i İmrân suresi, 3:103